

27/17
monday

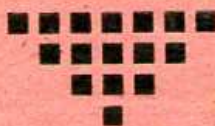
A BIHARI REF. EGYHÁZMEGYE

1909. ÁPRILIS 22—23-IK NAPJAIN NAGYVÁRADON

SULYOK ISTVÁN ESPERES
ÉS BARY JÓZSEF GONDNOK
KETTŐS ELNÖKLETE MEL-
LETT TARTOTT TAVASZI

RENDES KÖZGYÜLÉSE ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA AZ EGYHÁZMEGYE

:: :: NAGYVÁRAD 1909 :: ::
LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJA

A BIHARI REF. EGYHÁZMEGYE

1909. ÁPRILIS 22—23-IK NAPJAIN NAGYVÁRADON

SULYOK ISTVÁN ESPERES
ÉS BARY JÓZSEF GONDNOK
KETTŐS ELNÖKLETE MEL-
LETT TARTOTT TAVASZI

RENDES KÖZGYÜLÉSE ÉS BIRÓSÁGI ÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA AZ EGYHÁZMEGYE

■ ■ NAGYVÁRAD 1909 ■ ■
LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJA

A bihari református egyházmegye 1909. évi április hó 22-ik napján Nagyváradon tartott tavaszi rendes közgyűlésének

Jegyzőkönyve.

Jelen voltak: Sulyok István esperes és Bary József gondnok kettős elnöklete mellett: Szemes László szentjánosi lp., Csák Máté nagyváradi lp., Lévai Mihály nagykerékii lp., Surányi Lajos szalárdi lp. lelkészi, — K. Nagy Sándor, Dr. Miskolczy Ferenc. Dr. Szegedy Lajos, Telegdi József világi tanácsbírák.

Csernák Béla furtai lp., Kiss Antal berettyószentmártoni lp. lelkészi, Dr. Hegyesi Pál, Dr. Thury László világi jegyzők.

Sáfrány Lajos egyházmegyei tanárképviselő, Kajcsa Lajos, Borbély Lajos, Eszenyi Károly, Eröss Károly egyházmegyei tanítóképviselők.

Dr. Thury Kálmán e. m. ügyész,

Zsigmond Ferenc ártándi lp. gyámintézeti, Konrád Géza lessi lp. közigazgatási pénztáros.

Az egyes egyházközségek részéről:

Ártándról: Zsigmond Ferenc lp. Molnár Lajos presb.

B.-Szentmártonból: Kiss Antal lp., Mészáros Elek gondnok.

Biharról: Kállai Sándor lp., Marjai Albert g.

Biharpüspökiből: Bugyi Sándor lp. Feltóti Dénes g.

Borsról: Papp László lp., Varga Miklós g.

Bojtról: Székelyhidi Béla s. lp., Pető Mihály g.

Csatárról: Szücs László lp., Magyar István g.

Csökmőről: — Oláh Károly g.

Darvasról: Molnár Vince lp., Csapó Dezső főgondn.

Élesdről: Dávid Gyula lp., Herczeg Kálmán tanító.

Fugyiből: Nagy Elek lp., Székely Mihály g.

F.-Vásárhelyről: Varga Gedeon lp.

Furtáról: Csernák Béla lp., Szabó Sándor g.

Hegyközkovácsiból: Szokolay Béla lp. Tarkovács Gábor g.

Hegyközpályiból: ————— Oláh Károly g.

Hegyközsáldobágyról: Bokros Benedek lp., Kovács Sándor pr.

Hegyközujlakról: Bugyi Mihály lp., Bodó László g.

Kismarjáról: Leelősy István lp., Kató István pr.

Kisszántóról: —————

Kisjenőről: —————

Lessről: Konrád Géza lp., Finta János g.

M.-Kakvcsről: —————

Mezőkeresztesről: Szigeti Elek lp., Fésüs Károly g.

M.-Telegdről: Falussy Károly lp., Telegdy József fg.

M.-Telkiből: Nyeste István s. lp., Lukács Ferenc pr.

N.-Kerekiről: Lévai Mihály lp., Nagy János g.

Nagyszántóról: Szathmáry László lp., Zetényi Kálmán gondnok.

Nagyváradról: Csák Máté, Sulyok István lpk., Máté Lajos, Füredi László presbyterek.

Nyüvedről: ————— ifj. Felföldy Zsigmond presbyter.

Örvéendről: Biró Ferenc lp., Fülöp József g.

Paptamásiból: Major Gyula lp., ifj. Szabó Sándor g.

Pósalakáról: Sipos János lp., Albert Imre g.

P.-Toldról: Nyikos Sándor lp.

P.-Ujlakról: Doma Gyula lp., Szilágyi Imre gondn.

Révről: —————

Siterből: ————— Nagy András g.

Szaládról: Surányi Lajos lp., Szabó Lajos g.

Szentjánosról: Szemes László lp., Doszlop Mihály g.

Zsákáról: Vadon Miklós lp., Farkas Kálmán g.

Jákóhodosról: Szabó István lp.

Váncsodról: Bethlendi Sándor lp., Szőke István g.

1. szám. Sulyok István esperes buzgó imádsággal és egyházi közéletünket élénk színekkel ecsetelő beszéddel nyitja meg a gyűlést.

Esperes imádsága és megnyitó beszéde jegyzőkönyvbe iktatni határozottatott.

IMÁDSÁG

1909. április 22-iki egyházmegyei közgyűlés megnyitásakor.

Világoknak ura és Istene! Csodás erődöt és kibeszélhetetlen jóságodat érezzük közöttünk mindenütt. Fejünk felett a kék mennyboltozat tündöklő napjával; lábaink alatt a virágokkal ékeskedő föld, melyre az ébredő tavasznak verőfénye és pompája borulni készül: Rólad beszél nekünk s bizonyoságot teszen, hogy „ha a te lelkedet kibocsátod: mindenek megújulnak és megújítod a földnek színét.”

Áldva légy Atyánk! hogy láthatatlan, hatalmas kezed ismét szétszakítá a halálnak sötét szemfedőjét. Áldva légy, hogy újra megdobbantád a föld hideg szivét és megindítottad fákból és füvekben azt a bűvös erőt, a melynek megmozdulására új remények ébrednek mindenütt.

Nemcsak a természet fénylő világában ismerünk Rád Atyánk, de érezzük azt is, hogy lelki világunk is alkotó erődnek csodálatos műve. Népek millióit boldogító eszmék, melyek az egységnek titkos műhelyén fogannak, — teremtetők lelkednek megmozdulásai. Magas ideálok Tőled nyernek szárnyat s minden szent terület és fönséges érzelem forrása egyedül csak Te vagy.

Imádkozó ajkunk azért Téged keres, hogy teremtetők erődnek ellenállhatlan hatalmát láttassad meg rajtunk s éreztessed bennünk; midőn ismét együtt vagyunk, hogy alázatos szívvél anyaszentegyházad ügyeit munkáljuk.

Óh Urunk és Istenünk! mint prófétádnak megígérted egykor: úgy küld el most is hozzánk a négy szelek felől a te áldott lelked, hogy élet zendüljön meg sok barna csont felett s az ősök hitbuzgóságával ismét lábra álljon egy fölötté nagy sereg. Az immár hosszú tél után hozd, óh hozd el nekünk a virágos tavaszt, hogy elfogyhatatlan kegyelmedből új ég és új föld támadjon körülünk, nagy neved dicsőségére. Ámen.

2. szám. A megbízott jegyző felolvassa a közgyűlésen szavazási joggal jelenlevők neveit.

A jelenlevők számbavétele után a közgyűlés az egyházak képviselőit megbízó leveleik alapján igazolja.

3. szám. Csillag Lajos bojti lelkipásztor tanácsbíró, Tatár Zoltán világi tanácsbíró, Szalay Pál hegyközpályii lp., Ács Endre m.-kakucsi lp. úgy a maga, mint egyháza képviselőjének távolmaradását, Holkó József pelbárthidai lp., Szabó Bertalan csökmői lp., Zagyva Gyula nyüvedi lp. levélben mentik ki távolmaradásukat, a jákóhodosi lelkész előszóval jelenti be egyháza képviselője távolmaradásának okát.

A közgyűlés távolmaradásukat igazolja.

4. szám. Távolmaradásukat előzetesen nem igazolták: Keresztessy Károly kisszántói lp., Hegedüs Ferenc kisjenői lp., képviselőket nem küldtek a kisszántói, kisjenői, pelbárthidai, pusztatoldi, révi egyházközségek.

Az igazolatlanul távolmaradók s a képviselőt nem küldött egyházak névsorát a közgyűlés kiadja az esperesnek, hogy a mulasztókkal szemben az ügyrend értelmében járjon el.

5. szám. Sulyok István esperes beterjeszti időközi jelentését, amint következik:

Nagytiszteletű s tekintetes Egyházmegyei közgyűlés!

Időszaki jelentésemet azzal a jóleső érzettel kezdem, hogy a legutóbbi egyházmegyei közgyűlés óta lefolyt időben gyülekezeteink belső és külső életében olyan tünetek nem fordultak elő, melyek a nyugodt és békés munkálkodást megzavarták volna és súlyosabb következményekkel járó válságokat váltottak volna ki. Rövid időre csak a mezőkeresztesi egyházban jelentkezett bizonyos nyugtalanság, de amelyet nagyságos egyházmegyei gondnok urral a helyszínen való megjelenésünkkel sikerült megszüntetni s a minden igaz ok nélkül felzaklatott kedélyeket lecsendesíteni.

Általánosságban szólva nagyobb nehézségekkel a tanügyi téren sem kellett küzdeni. Igaz ugyan, hogy néhány iskolában rövidebb, hosszabb ideig járványos betegség miatt a tanítás szünetelt, a hosszú téli időszak azonban aránylag sokkal kedvezőbben folyt le, mint ahogy rendszerint szokott.

Az elnöki jogkörben vagy végérvényesen, vagy közgyűlésünk hozzájárulásának reményében a következő ügyek nyertek elintézést.

1. A darvasi egyház még a múlt évi okt. 3-án azzal a kéréssel fordult egyházmegyei közgyűlésünkhöz, hogy a közszükségletre szolgáló „malomalap” időközileg tökécsített kamatából 500 koronát az iskolánál teljesítendő munkálatokra felhasználhasson. Minthogy a kérvény a szükségesnek látszó iratok hiányában érdemben elintézhető nem lett volna: őszi közgyűlésünkhöz fel nem terjeszthettem. A hiányok pótlása után azonban a munkálat sürgős voltára tekintettel, miután a kérelem jogos voltáról meggyőződtem: a kérelemnek helyt adtam.

2. Egyházmegyénk többszöri felterjesztése folytán az egyházkerület 5106—1908. számú határozatával a bihari egyházmegye területére minden egyházban az egyházközségi közgyűlés szervezését engedélyezvén, a közérdek szempontjából haladéktalanul intézkedtem, hogy az érintett egyházak az egyházi törvény rendelkezésének és az e tárgyban kiadott egyházkerületi szabályrendelet figyelembe vétele mellett eljárjanak és a közgyűlés szervezéséről jelentéseiket hozzám megtegyék. E tekintetben eddigelé Bojt, Darvas és Pusztatold egyházak nem tettek eleget köteleességöknek; egyébként a községi közgyűlés törvényszerűen megalakított.

3. A berettyószentmártoni és a furtai egyháznak engedélyeztem, hogy pénztári készlete hiányában a f. évi egyházi adó beszedéséig, előbbi a „szegény alap”-ból 400 K-t, utóbbi az „örök alap”-ból 666 K 04 f.-t szabályszerű kötelezvény adása és az esedékes kamat fizetése mellett kölcsön vehessen, — elköteleztetvén, hogy ezt a tartozást legkésőbb a folyó évi december 31-ig visszafizesse és ennek megtörténtéről az esperesi hivatalt azonnal értesítse.

4. Az egyházmegye lelkészi és tanítói karában, részint elhalálozás, részint eltávozás folytán a következő változások történtek:

a) Toronyai Rigó Lajos bihari lelkész és egyházmegyei tanácsbíró, a bihari kerület orsz. képviselője

1908. évi november 15-én férfi korának legszebb idejében hirtelen elhunyt.

b) Bodor Pál révi missziói lelkész f. évi március hó 25-én Kokadra költözött.

c) Szücs Sándor borsi tanító ez évi január 30-án, félszázados hűséges szolgálata után jobblétre szenderült.

d) Posta Sándor kismarjai vegyes iskolai tanító, az ágyai állomásra távozott.

e) Gyökössy József s. lelkész 1909. évi december hó 31-én Siterből

f) Lovász Béla mezőtelkii h. lelkész 1909 február 15-én egyházmegyénk kötelékéből kilépett. Ugyszintén

g) Adorján István bojti s. lelkész is, aki ez évi március hó 28-án rendes lelkészi állásra távozott.

h) Segédlelkészi minőségben nyertek alkalmazást: Székely Ernő 4. éves theologus Hegyközüjlakon, Székelyhidi Béla 4 th. előbb Örvénden, majd Bojton, Nyeste István 4 th. Mezőtelkiben, Szabó Kálmán 4 th. Siterben. Mindegyik szabályszerű kibocsátást nyert.

i) Ideiglenes tanítói minőségben esperesi hozzájárulás mellett a borsi leánytanítói álláson a folyó tanév végéig Puskás Ferenc okl. alkalmaztatott.

k) A megüresedett lelkészi és tanítói állomásokon megejtett választások eredményét e helyen mellőzöm, mivel ezek végleges megerősítés végett a tárgysorozat megfelelő pontjain találnak bejelentést. De itt hozom egyházm. közgyűlésünk tudomására, hogy a révi missziói lelkészi állásra, hol a közvetlen választás jogát 68—1907. évi határozatával közgyűlésünk fentartandónak mondotta ki, amelyet azonban főtiszt. és méltóságos püspök ur a maga részéről azon okból, mert az egyházmegyei közgyűlés a segélyekből az utiátalánynak leütésével állapította meg a gyülekezetnek az állás fentartásához való járulási összeg 50%-át, nem fogadtatott el, — Kulcsár Endre földéaki segédlelkészt nevezte ki.

5. Már az 1908. évi tavaszi közgyűlésünkhöz felterjesztett jelentésemben bátor voltam a figyelmet a csatári és siteri egyházak zilált anyagi helyzetére felhívni. Az egyházmegyei közgyűlés 53—1908. számú határozatával utasította is a csatári egyházközséget, hogyha egy év

leforgása alatt adókulcsát rendezni nem fogja: az egyházmegye élni fog a III. t.-c. 11. §-ában foglalt jogával. Ugyanezen álláspont világos kifejezést nyer a 142—1908. sz. egyházm. határozatban is.

a) A csatári egyház eddigelé felettes hatósága rendelkezésének egyik irányban sem tett eleget. A f. évre is olyan költségvetést terjesztett be megerősítés végett, amely 981 K 58 f. hiánnyal zárulván, érdemi elbírálás és így megerősítés tárgyát sem képezhette. Ennélfogva beállott annak a szüksége, hogy az egyházmegye minden további nélkül éljen törvény adott jogával, mert különben az egyház szeme előtt összeroppan. A veszély imminens, az egyháztagok önszántukból tenni semmit sem hajlandók. A templom életveszélyes, annyira, hogy a kántortanító az esélyektől féltében megtagadni készül a templomi szolgálatot; a belhivatalnokok fizetésüket nem kapják meg. Egyszóval: a csatári állapot magasabb egyházi közérdekből teljesen tarthatatlan lévén: a sürgős hatósági intézkedés elkerülhetetlen.

b) De nem lehettem abban a helyzetben sem, — hogy a siteri egyház f. évi adókivetését és költségelőirányzatát jóváhagyhassam. Ebben az egyházban az érvényben levő adókulcs már évek óta nem biztosítja a háztartás egyensúlyát. A megváltoztatása tehát föltétlenül szükséges. Az egyház presbiteriuma és közgyűlése az 54 - 1908. sz. egyhm. végzésből kitűnőleg az E. T. III. t.-c. 13. § alapján való adókulcsviselést ki is mondotta, de ugy idevonatkozó határozatában, valamint a belhivatalnokok díjlevele körül követett eljárásában annyira törvényellenesen cselekedett, hogy határozatai megerősíthetők nem voltak, hanem az egyházat a szabályszerű eljárásra utasítani kellett.

Az egyház adócsökkentési segélykérvénye ez idő szerint már felterjesztést nyert a konventre. Az egyház azonban ahelyett, hogy ennek elintézéséig a régi adókulcs alkalmazásával fedezné szükségletét, új adókulcsot kívánt átmenetileg használni, — amelyet azonban felettes hatósága meg nem erősítvén: jogerővel nem alkalmazhat. Magam sem kételkedem a tekintetben, hogy a régi adókulcs alapján befolyó jövedelem a szükségleteket nem

fedezi. Nem nehézményezem azt sem, hogy az egyház, ha szinte átmenetileg 1—2 évre a viszonyoknak megfelelő adókulcsot alkalmazzon. Éppen azért felhívtam a presbytériumot, hogy ide vonatkozó határozatát terjessze az egyházmegyei közgyűléshez. Be is terjesztetett e határozat, de mivel ez nem a törvénynek megfelelő módon hozatott meg: megerősítés végett ide bemutatni nem lehetett.

Nemcsak jelenlegi, de az ezt megelőző egyházi törvények is aként rendelkeznek, hogy az egyházközségek kölcsönt csak a felettes hatóságok engedélyével vehetnek föl. A vagyonleltárból kitűnőleg ezen rendelkezésnek több egyház nem tett eleget, hanem pusztán presbyteri határozatok alapján terhelte meg az egyházat. Így Csatár: 1905., 1906., 1907. évben fölvelt 1217 K 64 f.-t, ki nem tüntetett időben 350 K-t, amelyből ez idő szerint 240 K áll fenn. Élesd: 1905-ben 328 K-t, 1906—7-ben 1700 K-t. Fugyi éveket nem jelezvén 210 K-t, majd 540 K-t, melyből ma már 200 K törlesztetlen; ismét 500 K-t, melyből fennáll 114 K 04 f. Fugyivásárhely nem jelzett években egyszer 345 K-t, melyből fennáll ma 280 K, másszor 100 K-t, ebből törlesztetlen még 80 K. Hegyközkovácsi 1904-ben 500 K-t, törlesztett belőle 450 K-t, fennáll 50 K. 1895-ben 300 K-t, fizetetlen még 140 K. Kisjenő 1901-ben 2000 K-t esperesi utólagos engedéllyel, melyből fennáll még 50 K. Örvénd 1907-ben 600 K-t. Siter 1907-ben 500 K-t. Szentjános 1901-ben 500 K-t, amelyből fennáll 228 K.

7. Tudomására hozom közgyűlésünknek, hogy a Pap-Szántó alapítványra a debreceni főgimnázium igazgatósága pályázatot nem hirdetett, hanem az ösztöndíj ezuttal is, amennyiben a feltételeknek a múlt évben felvett növendékek megfeleltek: Szokolay László II. B) és Szabó Lajos VII. o. tanulóknak adatik ki.

8. Mint követendő szép példát, nem hagyhatom említés nélkül a biharpüspökii egyháznak hozzám betérített ama jelentését, mely szerint 58—1908. számú presbyteri határozattal a jelentkező évi jövedelemből diakónissa alapul 200 K-t tett le oly céllal, hogy ez összeget növelvén, olyan alapot gyűjtsön, melynek kamata a gyü-

lekezetben levő betegek ápolásával foglalkozó diakónissának adassék. Nemes lélek és erős evangéliumi érzék sugárzik ki ez eljárásból, amely méltán vált ki mindnyájunknak szívéből meleg elismerést.

9. Végül kötelességszerűleg hozom a közgyűlés tudomására, hogy a tanítói gyámintézet kezelése körül olyan szabálytalanságok történtek, amelyek következtében a volt pénztárnoktól az összes értékek haladéktalan átvételéről és ideiglenes elhelyezéséről gondoskodnom kellett. — Amennyiben az intézetet ért veszteséget a legközvetlenebbül érdekelt gyámintézeti tagok által is elfogadható módon szanálni lehetséges volt: gondolom, a részletek bővebb ismertetése nélkül is méltóztatik a közgyűlés a tárgy fölött napirendre térni.

Ezekután tisztelettel kérem a nagytiszteletű és tekintetes egyházmegyei közgyűlést, hogy

1. a darvasi ügyben tett elnökségi engedélyt jóváhagyni,

2. a közs. közgyűlés szervezése tárgyában tett esperesi előzetes intézkedést tudomásul venni s a megnevezett három egyházat záros határidő (július 19.) a közs. közgyűlés megalakítására és az erről való haladéktalan jelentéstételre utasítani,

3. a b.-szentmártoni és furtai egyházak ideiglenes kölcsönének elnöki engedélyezését helybenhagyni — s az egyházakat a szabályszerű kötelezvény kiállítására, — a kölcsönnek f. évi december 31-ig leendő visszafizetésére és az ennek megtörténtéről való haladéktalan jelentéstételre elkötelezni,

4. a belhivatalnokok körében történt változásokat szokott módon és intézkedéssel tudomásul venni, néhai Rigó Lajos rövid nekrológjának jelen közgyűlés jegyzőkönyvébe leendő felvételét elrendelni,

5. a csatári egyházba az adókulcs elkészítése végett egy lelkészi és egy világi tanácsbíró kiküldeni. A siteri egyházban pedig az ideiglenes adókulcs tárgyában szükségesnek látszó összes intézkedések foganatosításával az egyházlátogató küldöttséget olyformán megbizni, hogy a viszonyokhoz képest esetleg a régi adókulcs fölhasználásával készíttessék el a f. évi költségelőirányzat,

6. Csatár, Élesd, Fugyi, Fugyivásárhely, Hegyközkovácsi, Örvénd és Siter egyházakban a f. évi egyházlátogató küldöttség útján nem a törvényes formák között felvett kölcsönökre nézve a vizsgálat foganatosisával és jelentéstétellel az ez évi egyházlátogató küldöttséget megbizni, a további eljárást ettől függeszteni fel és

7. végül a Papp-Szántó alapítványi ösztöndíjra vonatkozólag a főgimnáziumi igazgató jelentését, — valamint a 8. és 9. pontokban foglalt előterjesztéseimet tudomásul venni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel vagyok

A nagytiszteletű és tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek

alázatos szolgálja

Sulyok István

esperes.

Az egyházmegyei közgyűlés a nagy gonddal szerkesztett, minden időközben fölmerült esetet alaposan ismertető esperesi jelentést jegyzőkönyvébe iktatja, a jelentés 4-ik pontjában felsorolt esperesi intézkedéseket jóváhagyással veszi tudomásul; a jelentés más pontjairól jegyzőkönyvi számok alatt határoz.

6. szám. Az egyházmegyei közgyűlés részvétellel veszi tudomásul Tornyai Rigó Lajos bihari ref. lelkész, egyházmegyei tanácsbíró, országgyűlési képviselőnek férfi kora legszebb idején történt hirtelen elhunytát. Az ideális gondolkodású, szeretettel teljes lelkű férfiú emlékét kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyve lapjain s megbizza az esperest, hogy a boldogultnak életrajzát irassa meg s az egyházmegye jegyzőkönyvébe vegye fel.

7. szám. Az egyházmegyei közgyűlés részvétellel értesül Szücs Sándor borsi tanító elhunytáról s rendeli, hogy a félszázadon át hűséggel szolgált tanító nekrológja jegyzőkönyvünkbe felvétessék.

8. szám. Az egyházmegyei közgyűlés a darvasi egyház iskolájának renoválása ügyében elnökségi engedélyt jóváhagyja.

9. szám. Az egyházközségi közgyűlésnek képviseleti alapon szervezése tárgyában az 5106—1908. sz. egyházkerületi végzésből kifolyólag tett esperesi előzetes intézkedést

az egyházmegyei közgyűlés tudomásul veszi s utasítja a bojti egyházat, hogy a közgyűlés szervezéséről f. évi július 1-ig gondoskodják s eljárásáról az esperesi hivatalt haladéktalanul értesitse.

Darvas és Pusztatold a már megtörtént szervezésről jelentését az esperesi hivatalba küldje be.

10. szám. Az esperes jelenti, hogy a berettyószentmártoni és furtai egyháznak engedélyezte, hogy pénztári készletök hiányában a f. évi egyházi adó beszédéséig; előbbi a szegény alapból 400 koronát, utóbbi az „örök alap”-ból 666 K 04 f.-t szabályszerű kötelezvény adása és az esedékes kamat fizetése mellett kölcsönvehessen, hogy ezt a tartozást legkésőbb folyó évi december 31-ig visszafizesse és ennek megtörténtéről az esperesi hivatalt azonnal értesitse.

Az egyházmegyei közgyűlés a berettyószentmártoni s furtai egyházak ideiglenes kölcsönének elnöki engedélyezését jóváhagyja.

11. szám. A csatári egyház mulasztását, hogy az egyházi adókulcsa megállapításának tárgyában hozott egyházmegyei rendeleteknek egyik irányban sem tett eleget.

Az egyházmegyei közgyűlés sajnálattal veszi tudomásul s Csák Máté és Dr. Szegedy Lajos e. m. tanácsbírákat kiküldi, hogy az E. T. III. t.-c. 11. §-ának rendelkezése szerint a csatári egyház részére adókulcsot készítsenek.

12. szám. Az esperes indítványára a közgyűlés a siteri egyházban az ideiglenes adókulcs tárgyában szükségesnek látszó összes intézkedések foganatosításával

az egyházlátogató küldöttséget megbizza oly formán, hogy a viszonyokhoz képest esetleg a régi adókulcs felhasználásával készíttessék el a folyó évi költség-előirányzat.

13. szám. Miután az esperesi jelentésből arról értesül az egyházmegyei közgyűlés, hogy a csatári, élesdi, fugyi-i, fugyivásárhelyi, hegyközkovácsi-i, örvéndi és siteri egyházak régebben a törvény és formák mellőzésével vettek fel kölcsönöket, — amelyek részben még ma is fennállanak

megbizza az egyházlátogató küldöttséget, hogy a fölvetett kölcsönöket illetőleg, annak megállapítására is kiterjedő vizsgálatot tartson, — hogy a mulasztás kit terhel — s a vizsgálat eredményéről az esperesnek jelentést tegyen.

14. szám. Az esperes jelentését, hogy a Papp-Szántó alapítványi ösztöndíj, amennyiben a múlt évben felvett növendékek a feltételeknek ma is megfelelnek, ezuttal is Szokolay László és Szabó Lajos gimn. tanulóknak adatik ki.

A közgyűlés tudomásul veszi.

15. szám. A biharpüspöki-i egyház követésre méltó szép cselekedetéről, hogy a „diagoniss-alap“ céljaira 200 koronát tett le s az alap javára évente gyűjtést fog eszközölni :

a közgyűlés örömmel értesül.

16. szám. A tanítói gyámintézet vagyonának kezelése körül felmerült szabálytalanságokat

az egyházmegyei közgyűlés sajnálattal veszi tudomásul s a felmerült hiányok biztosítására tett elnökségi intézkedéseket helyben hagyja.

17. szám. Főtiszteletű és méltóságos püspök ur Eröss Lajos, a következő levelet küldte volt az egyházmegye elnökségéhez :

Nagytiszteletű és Nagyságos Egyházmegyei Elnökség!

A bölcs isteni gondviselés midőn engemet igénytelen szolgáját a tiszántuli református egyházkerület püs-

pöki székébe emelt, erőtlenségem érzetében, a nagy munkához, mely vállaimra nehezedik, — erőt, bátoritást, sőt fokozódó lelkesedést kölcsönöztek a minden irányból hozzám érkező üdvözlések, jókívánatok. A jókívánatok közt kedvesen veszem a bihari református egyházmegye elnökségének és közgyűlésének üdvözlését.

Midőn ezen igaz szeretetről tanuskodó üdvözlést hálásan megköszönöm s magamat továbbra is atyafiságos jóindulataikba ajánlom, — hittestvéri üdvözlettel vagyok atyokfia az Ur Jézus Krisztusban.

Debrecen, 1908 november 23.

Eröss Lajos

püspök.

Az egyházmegyei közgyűlés a püspök ur szép levelét levéltárba helyezni rendeli.

18. szám. A parochiális körökről — 519—1908 sz. egyházkerületi végzéssel megállapított szabályrendelet végrehajtásával az egyházkerület az egyházmegyéket bizván meg:

közgyűlésünk utasítja a nagyvárad egyház presbyteriumát, hogy a parochiális körök szervezését a szabályrendeletben kitűzött időn belül foganatosítsa s eljárásáról az esperesi hivatalt értesitse.

19. szám. Miután az egyházkerületi közgyűlés 519—1908. sz. határozata felhívja az egyházmegyéket, hogy az elhagyatott szegények, árvák és betegek gondozásának módjáról az eljárás és felügyelet részleteiről alkotott szabályrendelet végrehajtásáról a saját hatáskörükben intézkedjenek.

A közgyűlés utasítja a kebelbeli egyházakat, hogy a szegényügyi bizottságokat f. évi július 1-ig szervezzék s a bizottság szervezéséről az esperesi hivatalt legkésőbb július 15-ig értesítsék.

20. szám. Az egyházmegye közgyűlése tárgyalja az elesdi ref. s. lelkész és 3 egyháztag aláírásával a vall. és közokt. ügyi miniszterhez intézett s onnan a konventhez áttett, ettől pedig az egyházkerülethez leküldött azt a

kérvényt, melyben új templomuk 25000 koronát kitevő építési költségeinek fedezésére államsegélyt kérnek.

A közgyűlés az élesdi egyház anyagi helyzetére vonatkozóan, az egyházkerület által elrendelt vizsgálat megtartásával az egyházlátogató küldöttséget azzal bizza meg, hogy jelentését az esperesi hivatalhoz nyújtsa be.

21. szám. A bihari egyház szavazattöbbséggel megválasztott új lelkipásztorát, Kállai Sándor volt hajduszoszlói segédlelkészt

a közgyűlés állásában megerősíti s úgy őt, mint választó egyházat elkötelezi a szokásos bekebelezési díjak lefizetésére.

22. szám. Főtiszteletű és méltóságos püspök ur a révi missziói egyház lelkészéül Kulcsár Endre földéaki s. lelkészt nevezte ki.

A közgyűlés Kulcsár Endrét egyházmegyénkbe bekebelezi, állásában megerősíti s kötelezi úgy őt, mint a révi egyházat, hogy a bekebelezési díjakat a közíg. pénztárba befizessék.

23. szám. A csatári egyház presbyteriuma a beterjesztett 71—1908. sz. határozat szerint fitanitónak T. Balogh Sándor okleveles tanítót választotta meg.

Az egyházmegyei közgyűlés T. Balogh Sándort állásában megerősíti s elkötelezi úgy őt, mint a választó egyházat, hogy a bekebelezési díjat az egyházmegye közigazgatási pénztárába befizessék s egyuttal felhívja a megválasztottat, hogy az esküt az egyházmegyei gyűlés előtt letegye.

24. szám. A kismarjai egyház presbyteriuma a beterjesztett 35—1908. sz. határozatával az I—II. osztály vegyesiskolai tanítóságra Sági Péter okleveles tanítót választotta meg.

Sági Pétert a közgyűlés állásában megerősíti s elkötelezi úgy őt, mint a választó egyházat, hogy a bekebelezési díjakat a

T.
I—
elő

áll.
tan

ho.
érk
a
sz.
fill

eg.
viz
mi
A
so.
26

közig. pénztárba beszolgáltatassák ; egyuttal felhívja a megválasztottat az eskü letételére.

25. szám. Ritoók István tanítónőképző intézeti tanár, T. Balogh Sándor csatári fitanító, Sági Péter kismarjai I—II. oszt. vegyesisk. tanító az egyházmegyei közgyűlés előtt az esküt leteszik,

amiről nekik a bizonyítvány kiadatni rendeltetik.

26. szám. A szalárdi ref. egyház és Juhos Lajos állami tanító között a kántori teendők és egyházi ének tanítása tárgyában 1909 február 14-én létrejött szerződést

az egyházmegyei közgyűlés azzal a megjegyzéssel hagyja jóvá, hogy az 1909. évi szeptember elsejétől fizetendő háromszáz koronát az egyház csak havi utólagos részletekben folyósíthatja s hogy az egyházi I. t.-c. 131—135. §-ai s általában egyházi törvénykönyvünknek a kántortanítókra vonatkozó összes rendelkezései Juhos Lajossal szemben is fennállandanak.

27. szám. Az egyházmegyei számvevőség jelenti, hogy az esperesi hivatalhoz az 1908. évben átmenetileg érkezett pénzküldemények számadását megvizsgálta, azt a legnagyobb rendben találta. Amiért is az esperesnek a számadás terhe alól a felmentvényt megadni és a 82 fillérnyi tulkiadást kiutalni javasolja.

A jelentés alapján a közgyűlés Sulyok István esperesnek megadja a számadás terhe alól a felmentvényt a szokott óvások fentartásával, egyben elrendeli 82 fillérnyi tulkiadási költségnek a közpénztárból kiutalását.

28. szám. Ugyancsak a számvevőszék jelenti az egyházmegyei lelkészgyámintézeti pénztár 1908. évi megvizsgált számadásáról úgy a 14.785 K 18 f. bevételi, mint a 12.273 K 47 f. kiadási részében helyesnek találta. A számadó pénztárosnak a felmentvényt megadni javasolja s egyben becsatolja a vizsgálat alkalmából felmerült 26 K 82 f.-ről szóló költségjegyzéket.

A közgyűlés a számvevőszék jelentése alapján Zsigmond Ferenc lelkészgyámintézeti

pénztárost az 1908. évi számadás terhe alól a szokásos óvások fenntartásával felmenti s egyben a számvevőség 26 K 82 f. felmerült vizsgálati költségének kiutalását a gyámintézeti pénztár terhére elrendeli.

29. szám. Olvastatott az egyházmegyei közigazgatási és alapítványi pénztárak 1908. évi számadásának megvizsgálásáról a számvevőszéki jelentés. Amint következik:

Nagytiszteletű Egyházmegyei Közgyűlés!

Az egyházmegye közigazgatási és alapítványi pénztárait s az 1908. évről készített számadást átvizsgálván, a legnagyobb meglepéssel jelenthetjük, hogy minden tekintetben kifogástalan és pontos kezeléstről győződünk meg, a múlt évi és idej mérlegek összehasonlításából nemcsak az tűnt ki, hogy sehol tévedés nincsen, hanem a kamatok is pontosan befolytak s habár ez évben az esperesi hivatalhoz beszerzett másológép és nyomtatványok készítése tetemes kiadással járt is, mégis az alap a közpénztárnál 2481 K-val szaporodott. Mindezek alapján indítványozzuk, hogy a kezelőpénztárnoknak a felmentvény köszönet és elismerés mellett megadassék.

Ami az egyes pénztárak állását illeti, a következőkben van szerencsénk ismertetni:

I. Közigazgatási pénztár.

a) Forgalom: Bevétel . . .	13775 K 49 fill.
Kiadás . . .	13610 „ 59 „
Készpénz	164 „ 90 „
b) Pénztárállása 1908 dec. 31.	16929 „ 05 „
„ volt „ jan. 1.	14447 „ 92 „
Szaporodás .	2481 „ 13 „

II. Tűzkármentesítési pénztár.

Bevétele	1006 K 42 fill.
Kiadás	— „ — „
Maradvány és vagyon	1006 „ 42 „
Növekedés	117 „ 43 „

III. *Fugyivásárhelyi iskola alap.*

Bevétele	1469 K 85 fill.
Kiadás	— „ — „
A vagyon tehát . .	1469 „ 85 „
Növekedés	63 „ 93 „

IV. *Révi missiói alap.*

Bevétel	2059 K 78 fill.
Kiadás	88 „ 34 „
Maradvány mint volt	1971 „ 44 „

V. *Egyházmegyei lelkészi könyvtár.*

Bevétel	2002 K 16 fill.
Kiadás	88 „ 34 „
Lesz a vagyon . .	1873 „ 28 „
Növekedés	101 „ 20 „

VI. *Zsákai lelkész javadalom alap.*

Bevétel a kamatokból	220 K 20 fill.
1908 1/I. alap . .	4840 „ — „
Lesz a vagyon . .	5060 „ 20 „
Kiadás a lelkésznek	220 „ 20 „
Vagyon mint volt .	4840 „ — „

VII. *Nagytótfalui lelkész javadalom alap.*

Bevétel	13645 K — fill.
Kiadás	— „ — „
Lesz a vagyon . .	13645 „ — „
Növekedés	593 „ 70 „

VIII. *Lessi lelkész javadalmi alap.*

Bevétel	1908 K 40 fill.
Kiadás	108 „ 40 „
Az alap mint volt .	1800 „ — „

IX. Radnóthy alap.

Bevétel	156 K 70 fill.
Kiadás p.-hidi lelk.	6 „ 70 „
Az alaptőke mint volt	150 „ — „

X. Fráter Sisáry alap.

Bevétel	104 K 50 fill.
Kiadás a fvhelyi lelk.	4 „ 50 „
Az alap mint volt	100 „ — „

XI. Barthos jhodosi iskola alap.

Bevétel	1040 K 33 fill.
Kiadás	40 „ 33 „
Az alap mint volt	1000 „ — „

XII. Barthos (hodosi egyházi) alap.

Bevétel	1040 K 32 fill.
Kiadás	40 „ 32 „
Vagyoni állás	1000 „ — „

XIII. Szabó Károly alap.

Bevétel	952 K 44 fill.
Kiadás	— „ — „
Lesz a vagyon	952 „ 44 „
Növekedés	36 „ 80 „

XIV. Lelkész temetkezési pénztár.

Bevétel	1444 K 54 fill.
Kiadás	1186 „ 44 „
Maradvány	258 „ 10 „
Vagyoni állás	358 „ 90 „
Növekedés	6 „ 48 „

Ezen alap vagyonából 258 K 10 fill. betétben van,
100 K 80 fill. pedig hátralékos követelés.

Jelentésünknek tudomásul vételét kérve, legmélyebb tisztelettel vagyunk

Nagyvárad, 1909 március 2-ik napján.

Lévai Mihály, Holkó József, Csernák Béla.

e. m. számvevő.

A jelentés alapján Konrád Géza kezelő pénztárnoknak a számadás terhe alól a felmentvényt a szokásos óvások fentartásával megadja a közgyűlés, egyben a számvevőség részére 26 K 82 fill. vizsgálati felmerült költség kiutalását a közpénztár terhére elrendeli.

30. szám. A számadásokról szerkesztett jelentése kapcsán indítványozza a számvevőszék, hogy a lelkészek nyugdíjterheinek csökkentésére a gyámintézeti pénztárba utalt egyházkerületi segély az 1909-ik évtől kezdve a lelkészek által teljesítendő fizetés javára egész összegében számoltassék el.

A közgyűlés Zsigmond Ferenc gyámintézeti pénztárost ily értelmű eljárásra utasítja.

31. szám. Ugyancsak a számvevőség a Tűzkármentesítési pénztár célját és a kamatok hovaforrásának a megjelölését kéri.

A közgyűlés a pénztár célját a révi és lessi egyházak tűzkárbiztosítási járulékainak fedezésében határozza meg, a mutatózó kamat maradványnak pedig a tőkéhez csatolását elrendeli.

32. szám. A számvevőség a „Révi missziói alap” alapító levelének kiállítását javasolja.

A közgyűlés az alapító levél kiállítását elrendeli. E végből megbizsa ügyészt, hogy az elnökséggel egyetértőleg az alapító levél kiállítását eszközölje és azt f. évi őszi közgyűlésünknek mutassa be.

33. szám. Ugyancsak a számvevőszék kéri annak meghatározását, hogy a „Szabó Károly-alap” mily összegre növeltessek? Az esetben pedig, ha a közgyűlés

az alap növelését szükségesnek nem látná, az alap céljának a megjelölését és az alapító levél kiállításának az elrendelését kéri.

A közgyűlés a Szabó Károly-alapnak 1000 (egyezer) koronára növelését határozza el. És ha az alap ez összeget eléri, az esetben átbozsátja azt a nagyváradi tanítónőképző intézet igazgató tanácsának kezelése alá, azzal a feltétellel, hogy annak kamatai az intézetben tanuló bihari egyházmegyebeli, elsősorban lelkészi, ilyenek nem létében tanítói leánygyermeknek segélyezésére, évenként felváltva fordittassanak.

Minthogy pedig az 1000 kor. összeget az alap ez év végéig eléri, már most felhívja az ügyészt, hogy az alapító levelet e végzés értelmében megalkotván, azt a jövő őszi közgyűlésnek mutassa be.

34. szám. A nagyváradi ref. tanítónőképző intézet igazgató-tanácsa felterjeszti a tanítónőképző és internátus 1908. évi rendbentalált és elfogadott számadásait.

Tudomásul vétel után Füredi László pénztárosnak a szokásos óvások fentartásával, a közgyűlés a maga részéről a felmentvényt megadja.

35. szám. A tanítói gyámintézet 1908. évi számadásának megvizsgálását illető számvevőszéki elnöki jelentés tudomásul vétetik.

36. szám. Csillag Lajos boji lelkész, öreg korával járó gyengeségére hivatkozással, beterjeszti lemondását a tanácsbiróság és közalapi birósági tagságról.

A gyűlés az erőtlenségre jutott lemondásait elfogadja, negyedszázadon át viselt tanácsbirói tisztében kifejtett működéséért jegyzőkönyvében elismerésének ad kifejezést és hátralékos életidejére az Isten lelki és testi áldását kéri.

37. szám. A halálozás és lemondás folytán megüresedett két lelkészi tanácsbirói állás betöltését a közgyűlés elrendeli. Megbizza az

jelent
sz. e.
öt év
kiván

hogy
mébe
ben l
zökke
iskola
tanes
segél
utján

a bo

esperest, hogy az egyházak presbytériumait július 1. határidővel szavazataik beadására hívja fel. Amennyiben pedig a szavazatok során általános többség nem alakulna ki, az új szavazás elrendelésére az esperesnek felhatalmazást jelen végzésében megadja.

38. szám. A közgyűlés közalapi bizottsági tagokul megválasztja és pedig rendes tagok gyanánt Csák Máté lelkészt és Dr. Thury Kálmán ügyészt, póttagokul: Major Gyula lelkészt és Telegdi József tanácsbíró, valamint a közalap mindenkori kezelőjét ez idő szerint Konrád Géza lelkészt.

39. szám. A lelkészegyesület hozzájárulás végett bejelenti, hogy Sipos János pósalakai lelkészt 145—1908. sz. e. m. végzés értelmében egy évre visszamenőleg és öt éven át 25—25 kor. nyugdíjteher csökkentési segélyben kívánja részesíteni.

Tudomásul szolgál.

40. szám. A tanügyi bizottság arra való tekintettel, hogy az 1907. évi XXVII. t.-c. végrehajtási utasítása értelmében, az államsegély az iskolafentartók részére az esetben biztosítható, ha az iskolák tanszerekkel és taneszközökkel az utasítás értelmében vannak felszerelve, kéri az iskolafentartó egyházakat oda utasítani, hogy tanszerek és taneszközök beszerzéséről, akár a miniszterhez intézendő segélykérvény, akár költségvetésükbe beillesztendő fedezet útján gondoskodjanak.

Az iskolafentartó egyházakat utasítja és kötelezi a közgyűlés, hogy az idézett törvény végrehajtási utasításának megfelelően, a tanszereket és taneszközöket a kitűzött határidőig beszerezzék. Annyival inkább, mivel az e téren elkövetett mulasztás, az anyagi felelősség súlyát vonja maga után.

41. szám. A tanügyi bizottság felterjesztése alapján a borsi iskolalátogató körben

az iskolalátogatással megbizva közgyűlésünk Papp László borsi lelkészt, Osváth Pál borsi jegyzőt és Engi Ferenc ártándi

tanítót. Miről megbizottak jegyzőkönyvi kivonaton értesítettnek.

42. szám. Olvastatott az egyházmegyei missiói bizottságnak a körös-nagyrévi és lessi lelkészek 1908. évről szóló általános missiói jelentésére vonatkozó előterjesztése.

Az egyházmegyei közgyűlés a missiói bizottság felterjesztése alapján a jelentéseket tudomásul veszi s mellékleteikkel az egyházkerületre felterjeszti.

43. szám. Olvastatott az egyházmegyei missió bizottságnak a lessi és körös-nagyrévi lelkészek időszaki jelentésére vonatkozó előterjesztése.

Az egyházmegyei közgyűlés a missiói bizottság felterjesztése alapján a jelentéseket tudomásul veszi, a révi missiói lelkészt utasítja, hogy a köröstopai temető haszonbérbe adását eszközölje, a befolyó jövedelmet a köröstopai szórvány javára, mint takarékpénztári betétet kezelje s évi jelentésében erről is rendszerint jelentsen.

44. szám. Az egyházmegyei missió bizottság felterjeszti a tatarosi missiói lelkész fizetéslevelét.

Az egyházmegyei közgyűlés a fizetéslevelet elfogadja s lelkész fizetését 700 koronában (stóla s szabad lakáson kívül) megállapítja. Esperes fölkéretik, hogy a fizetéslevél egyházkerületi jóváhagyása után a 700 koronából fuvardij címen 400 koronát leszámítva, a hiányzó 1300 korona kongrua segély címén leendő biztosítása tárgyában a szükséges lépéseket megtenni sziveskedjék.

45. szám. Olvastatott a missiói bizottság felterjesztése alapján az ártándi, zsákai, hegyközpályii lelkészek jelentése a szórványok gondozásáról.

A közgyűlés a jelentéseket tudomásul veszi, tekintve azt, hogy a lelkészekről felterjesztett jelentések rendszerint nemlegesek, mert a szórványok látogatására saját költségükön nem kötelezhetők, az egyházaknak

jeszt
terje
beos
szer
a K
kedo

tana
14-
sze
aké
pár
pót

pedig nincs módjukban, hogy a szükséges költségeket a lelkészek rendelkezésére bocsássák, a 33/1903. sz. e. m. határozat ide vonatkozó rendelkezését az e célra szolgáló kongrua folyósításáig felfüggeszti, a lelkészeket utasítja, hogy a szórványokban lakó tankötelesek vallásos oktatásáról az egyházkerület által kiadott minta szerint közzétett kimutatásokat az egyházlátogató küldöttségnek évenként adják át.

46. szám. Olvastatott a missiói bizottság fölterjesztése alapján Szemes László szentjánosi lelkész előterjesztése, melyben hivatkozva arra, hogy a Szentjánoshoz beosztott, a Körös balpartján fekvő szórványok ez idő szerint Szentjánosról nem gondolhatók, mert az ide vezető, a Körösön épített hid a forgalom alól elvonatott, intézkedést kér.

Az egyházmegyei közgyűlés az előterjesztést figyelembe véve, a Körös balpartján fekvő Szentandrás Nagyváradhoz, Ó- és Ujpalotát Lesshez csatolja.

Mivel így a lessi missiói lelkész költségei megszorodnak, az egyházmegye felkéri az egyházkerület útján a főtiszteletű egyetemes konventet, hogy a lessi missiói segílyt, amint az már kilátásba is helyeztetett, felemelni méltóztassék.

47. szám. A csökmői lelkész beterjeszti az egyháztanácsnak 3—1909. és az egyházközségi közgyűlésnek 14—1909. sz. a. hozott, azokat a határozatait, melyek szerint kimondották, hogy az 1909. évre az adókulcsot aképpen állapítják meg, hogy párbért egyénenként 2 K-t, páronként 4 K-t s az állami adó után 25%-os egyházi pótdadót szednek.

Az egyházmegye közgyűlése, az egyházközség adócsökkentési kérvényének elintézéséig terjedő hatállyal a megállapított adókulcsot már a folyó évre jóváhagyja.

48. szám. A csökmői lelkész az egyházmegye 64—1908. sz. határozatára hivatkozással jelenti, hogy az 1200

koronás függő kölcsönt az egyháztanács 4—1909. és a közgyűlés 11—1909. sz. névszerinti szavazással hozott határozataival 6 év alatt törlesztendő rendes kölcsönné kívánja átváltoztatni.

Az egyházmegye közgyűlése a hozott határozatokat azzal a megszorítással hagyja jóvá, hogy amennyiben a kölcsön törlesztésére szükséges összeg az évenként mutatózó adóhátralékok behajtása útján nem volna fedezhető, egyházközség ezen kölcsön fedezésére osztályba sorozás útján rendkívüli adót köteles kivetni.

Egyidejűleg elrendeli a hozott határozatoknak az egyházkerülethez való felterjesztését.

49. szám. A mezőkeresztesi lelkész beterjeszti az egyháztanácsnak 4—1909. sz. és az egyházközségi közgyűlésnek 3—1909., 4—1909. és 5—1909. sz. a. hozott határozatait, melyekkel az 57—1908. sz. egyházmegyei határozattal jóváhagyott építkezés költségeit 8000 kor.-ról 8300 kor.-ra emelték fel. Az ennek fedezésére szükséges kölcsönt a Jámber-alapból s nem a debreceni főiskolai pénztárból veszik fel; a kölcsön törlesztésére fordítják az 1908. és 1909. évre az egyetemes adóalapból nyert 5138 kor.-t, a még fentmaradó összeget osztályba sorozás útján készült adókulcs szerint, az 1910. évtől kezdődőleg több évre beosztva vetik ki, végül az 1909. évre már kivetett 20%-os egyházi adót és a szokásos tandíjakat az 1909. évben beszedik.

Az egyházmegye közgyűlése a hozott határozatokat jóváhagyja, kivételével azoknak, amelyek szerint a debreceni főiskolai pénztárból felvett kölcsön 1%-kal kevesebb kamat fizetés mellett a Jámber-alapból felveendő kölcsönből fizetnék vissza. Ugyanis lelkész a község ezen határozataira alapított kérelmeket visszavonta, mivel a Jámber-alapítvány tőkéi az alapító rendelkezése szerint csakis takarékpénztárilag kezelhetők.

50. szám. A nagyváradai egyház elnöksége beterjeszti

az eg
sz. a
ujvár
Aran
a szü
jelen
250—

tanác
határ
házm
építke
kor.
két c
nálás
A m
tőkes
zetle
3⁰/₀—

az egyháztanácsnak 41—1909 és a közgyűlésnek 2—1909 sz. a. hozott határozait, melyekkel kimondották, hogy az újvárosi lelkészlakot átalakítják, az egyház Ör-utcai és Arany János-utcai telkein egyemeletes épületet építenek s a szükséges 200—210.000 kor. költséget, illetve az egyház jelenlegi törlesztéses kölcsönének konvertálása esetén 250—260 ezer koronában felveendő kölcsönből fedezik.

Az egyházmegye közgyűlése az építkezést és annak fedezetére törlesztéses kölcsön felvételét engedélyezi s a hozott határozatokat az egyházkerülethez felterjeszteni rendeli.

51. szám. A csatári lelkész beterjeszti az egyháztanácsnak 35—1909. és a közgyűlésnek 2—1909. sz. a. határozatait, melyek szerint kimondották, hogy az egyházmegye 56—1908. sz. határozatával már engedélyezett építkezésen kívül a fi- és leányiskolai tanítói lakást 1162 kor. 70 fill. költséggel átalakíttatja, illetve kijavíttatja. A két építkezésre már engedélyezettett a magtáralap felhasználása. Ennek az állagából 1400 koronát vesznek igénybe. A még hiányzó összegből 1200 koronát a Népiskolai tökesegély-alapból vesznek kölcsön s az ezután is fedezetlen 169 kor. 90 fillért az egyháztagokra követendő 3%-os iskolai pótdóval fedezik.

Az egyházmegye közgyűlése azzal a feltétellel, hogy pótolva lesz a határozatok az a hiánya, hogy névszerint kik szavaztak és miként a hozott határozatokat jóváhagyja, az építést engedélyezi, azonban kötelezi az egyházközséget, hogy a fedezetlenül maradt építkezési költségeket ne az állami adó pótlékolásával, hanem amint a törvény megállapítja, osztályba sorozás után kivetendő rendkívüli adóval fedezze.

Az egyházkerületnél a csatári egyházközséget 1200 kor. tökesegélyre ajánlja.

Egyidejűleg az összes iratokat az egyházkerülethez felterjeszteni rendeli.

52. szám. A furtai lelkész beterjeszti az egyháztanács 32—1909 és a közgyűlés 6—1909. sz. határozatait,

amelyek szerint névszerinti szavazással egyhangulag hozott határozatokkal kimondották, hogy 13.737 kor. 83 fillér költséggel harmadik iskolát építenek, a költségek fedezésére a népiskolák tőkesegély alapjából 10.000 kor. kölcsönt kérnek, ennek fedezetéül páronként 20 fillér, félpáronként 10 fill. személyi adót és az állami adó után 1%-os pótdadót vetnek ki, végül a fedezetlenül maradó 3737 kor. 83 fillért az egyházközség tagjai fuvarral és gyalog napszámmal ingyen dolgozzák le.

Az egyházmegye közgyűlése a hozott határozatokat azzal a megszorítással hagyja jóvá, hogy a kölcsön a törvénynek megfelelően osztályba sorozás útján kivetendő rendkívüli progressiv adóval fedezendő.

Felhívja az egyházközséget, hogy pótlólag szabályszerű tervet és költségvetést terjesszen be és amennyiben ez kellő időben beterjesztetik, utasítja az egyházmegye elnökségét, hogy az iratokat az egyházkerülethez annak kiemelésével terjessze fel, hogy az egyházmegye közgyűlése a furtai egyházközséget 10.000 kor. tőkesegélyre ajánlja.

53. szám. A nyüvedi megbízott lelkész beterjeszti az egyháztanácsnak 11—1909. és az egyházközségnek 5—1909. sz. névszerinti szavazással egyhangulag hozott azokat a határozatait, melyek szerint kimondották, hogy 5000 kor. költséggel új iskolát és tanítói lakot építenek, a költségekre a „Népiskolák tőkesegély alapja”-ból 5000 kor. kölcsönt kérnek, a törlesztést az egyházfentartási alap jövedelméből s ha ez elegendő nem volna, az egyháztagokra osztályba sorozás útján kivetendő rendkívüli adóval fedezik.

Az egyházmegye közgyűlése a hozott határozatokat jóváhagyja, a nyüvedi egyházat 5000 kor. tőkesegélyre ajánlja, elrendeli, hogy az összes iratok az egyházkerülethez felterjesztessenek.

54. szám. A paptamási-i lelkész beterjeszti az egyháztanácsnak 49—1909. és az egyházközségnek 6—1909.

sz. a.
a hat
60 fil
ségek
kölcs
ebből
rendk

5
1907.
naplón
termés
tattak.
súly f

5
egyhá
mely
találta
száldo
tatása
és sz
bojti,
rende
a torc
zása i
ház a
alapbo
adásai
telki-i

sz. a. névszerinti szavazással egyhangulag hozott azokat a határozatait, melyek szerint kimondották, hogy 4107 kor. 60 fill. költséggel új leánytanítói lakást építenek, a költségekre a „Népiskolák tökesegély alapja”-ból 4000 kor. kölcsönt kérnek s ezt a paróchia alap feleslegéből s ha ebből ki nem telnék, osztályba sorozás útján kivetendő rendkívüli adóval fedezik.

Az egyházmegye közgyűlése a hozott határozatokat jóváhagyja s a paptamási-i egyházat 4000 kor. tökesegélyre ajánlja.

Elrendeli, hogy az összes iratok az egyházkerületekhez felterjesztessenek.

55. szám. Lévai Mihály számvevő, a kisjenői egyház 1907. évi számadásáról jelenti, hogy a könyvelés és naplóvezetés nem történt helyesen, a készpénz és tőke természetű készletek a folyó pénztár javára megcsonkítottak. Javasolja, hogy az egyháztanács a vagyoni egyensúly helyreállítására felhivassék.

Mielőtt a jelentésről érdemben határozná közgyűlés, felhívja a számvevőt nyilatkozattételre, hogy az egyháztanácsot az 1907. évi számadásokra nézve a felelősség alól feloldhatónak tartja-e, vagy nem.

56. szám. Számvevőszék beterjeszti az 1908. évi egyházi számadások megvizsgálásáról szóló jelentését, mely szerint az egyházak számadásai általában rendben találtattak. Intézkedés szükséges azonban a fugyi-i és száldobágyi egyházaknál, a hátralékos fizetések kiszolgáltatása, a m.-keresztesi, nagykereki-i, siteri, hegyközujlaki és száldobágyi egyházaknál a hátralékok behajtása, a bojti, csatári és fugyi-i egyházaknál a takarékok magtárak rendezése és szabályozása, a hegyközkovácsi-i egyháznál a toronyóra alap céljának és rendeltetésének meghatározása iránt. Igazolásra hivatandó fel továbbá az élesdi egyház a felvett 1200 kor. és a révi egyház a Juricskay-alapból felvett 67 kor. kölcsön ügyében s végre számadásaik beküldésére felhivatandók a kisjenői, borsi, mezőtelki-i és nyüvedi egyházak.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s felhívja a fugyi-i és száldobágyi egyházak

presbyteriumait, — a hátralékos fizetések kiegyenlítésére; a mezőkeresztesi, nagyke-rekii, siteri, hegyközujlaki és száldobágyi egyházak presbyteriumait az adóhátralékok behajtására és megszüntetésére; a bojti és csatári egyházakat a takarékmagtárak alap-szabályainak elkészítésére és még az őszi egyházmegyei gyűlés előtt beterjesztésére. Igazolásra hívja fel továbbá az egyházmegye a fugyii egyházat abban a tekintetben, hogy a lelkészfizetésre és párbérre mi alapon teljesített a takarékmagtárból utalást. A hegy-közkovácsii toronyóraalap felől az egyház-megyei közgyűlés a tárgysorozat külön pont-jánál fog határozni. — Igazoló jelentés be-terjesztésére hívja fel a közgyűlés az élesdi egyházat a felvett 1200 koronás és a révi egyházat, a Juricskay-alapból felvett 67 koronás kölcsönre vonatkozólag abban az irányban, hogy ezen kölcsönöket a nevezett egyházak mikor, mely célra, milyen hatá-rozatok alapján vették fel s a visszafizetés megtörtént-e már, vagy miként fog meg-történni. Végül a számadások azonnali be-terjesztésére felhívja az egyházmegyei köz-gyűlés a kisjenői, borsi, mezőtelkii és nyüvedi egyházakat.

57. szám. Számvevő jelenti, hogy a Jámbor-féle alapítvány számadását megvizsgálta s azt rendben találván, jóváhagyásra ajánlja. Az alapítvány jelenleg 7480 K 69 f.-t tesz ki s így a múlt év óta 2538 K 47 f.-rel növe-kedett. Miután ezen tőke és a 3260 K jövedelmet hozó földbirtok kezelése körüli költségek elszámolva nincsenek, javasolja a számvevő, hogy a kezelő lelkész részére az alapból a már említett költségek fedezésére már a múlt évtől kezdve 30 K irodai átalány utaltassék ki.

A közgyűlés a számvevő jelentését tudomásul veszi, az alapítvány kezelőségé-nek a felmentvényt a szokásos fenntartással megadja s hozzájárul ahhoz, hogy a kezelő

lelkész részére az alapból már a mult évtől kezdve 30 K évi kezelési átalány folyósíttassék.

58. szám. A közig. államsegély hovafordítása, az egyházmegyei tisztviselők díjazása, valamint az egyházmegyei kiküldetések alkalmával a küldöttségek napi és fuvardijainak szabályozása tárgyában a 121—1908. sz. e. m. közgyűlési határozattal kiküldött bizottság javaslatának figyelembe vételével az egyházmegyei közgyűlés a következőleg határoz:

a) Az egyházmegye a tisztükkel járó kötelezettségek teljesítéséért az esperesét évi 1000 koronában, az egyházmegyei ügyészt évi 200 koronában, az egyházmegyei egyházi jegyzőit egyenként évi 100 koronában, a közigazgatási pénztárosát évi 300 koronában, a közalapi pénztárosát évi 100 koronában, a számvevőszéki elnökét évi 100 koronában, a számvevőszéke tagjait évenként évi 50 koronában megállapított állandó tiszteletdíjban, továbbá az egyházkerületi közgyűlésen részvételért, uti és ellátási költségeik megtérítéséül, az ülés tartamára és helyére tekintet nélkül, közgyűlésenként az egyházmegyei gondnokét 80 koronában és az egyházkerületi közgyűlésre kiküldött képviselőit egyenként 60 koronában megállapított illetményben, végül az egyházmegyei vidéki tanácsbiráit arra az esetre, ha az egyházmegyei közgyűlés és az ezzel egyidejűleg tartott bírósági ülés egy nap alatt be nem fejeztetnék, az ennek következtében felmerülő költségtöbbletük megtérítése címén a következő napokra naponként és személyenként 12 koronában megállapított illetményben részesíti.

Ezek a tiszteletdíjak és illetmények és pedig a számvevőszéki elnök és tagok tiszteletdíja a tavaszi e. m. gyűlés megtartása után egy összegben, az esperes tiszteletdíja

naptári év szerint számítva évnegyedes, a többi tisztviselők tiszteletdíja féléves részletekben, az illetmények pedig esetről-esetre az egyházmegye közigazgatási pénztárából utólagosan lesznek kifizetendők.

A hivatali állásban történt változás esetén a számvevőszéki elnök és tagok tiszteletdíja csak az ezekkel az állásokkal egybekötött teendőknek január 1-től a tavaszi közgyűlésig ellátása ellenében, a többi tisztviselők tiszteletdíja pedig az állásban eltöltött idő aránya szerint fizetendő ki.

b) Az egyházmegyei tanácsbírák, ha közigazgatási, lelkesztválasztási, vizsgálati, vagy más hatáskörbe utalt ügyben állandó lakhelyükön kívül teljesítendő hivatalos eljárásra kiküldetnek, a kiküldetési időtartamára, beleértve az elindulás és visszaérkezés napját is, naponként 10 korona napidijban s ezen kívül fuvardíjaik megtérítésében részesíttetnek. Vasuti utazás esetén másodosztályu gyors- vagy személyvonatot, ott, ahol bérkocsi van, a vasúthoz kimenettel végett és a vasuttól bemenetelre kényszerítve bérkocsit vehetnek igénybe s az ezeknek megfelelő vasuti, menet- és bérkocsidíjak, valamint ezeken felül a felmerült hordárdíjak felszámítására és megtérítésének az igénylésére jogosítottak. Ahova vasutal nem utazhatnak, bérkocsit vagy megfelelő magánfogatot vehetnek igénybe és a tényleg felmerült vitelbér megtérítését igényelhetik.

Rendkívüli bírósági ülés tartása esetén a bíróságnak összes tagjait, a fent meghatározott napidíj, a máshelyt lakó bírósági tagokat pedig ezenfelül a fent meghatározott utazási illetmények is megilletik.

Ezeknek a díjaiknak és kiadásainak a megtérítését a törvényes intézkedések sze-

rint arra kötelezett egyházi hatóságoktól követelhetik. Magánfelek által viselendő díjaik fedezése iránt az egyházmegyei elnökség intézkedik.

c) Az egyházlátogató esperest, tanácsbíró lelkészt, vagy lelkészt az egyházak látogatásával és az iskolalátogatókat az iskola látogatással eltöltött kiküldetési idejökre az egyházmegyei közigazgatási pénztártól azokra a napokra, amelyeken tényleg valamely egyházat, vagy iskolát meglátogattak és pedig az egyházlátogatókat naponként 6 korona, az iskolalátogatókat pedig naponként 3 korona napidíj illeti meg.

d) Az egyházmegyei bizottságok (nyugdíjintézeti, közalapi, tanügyi és számvevőszéki bizottságok) elnökei és tagjai a bizottsági üléseken részvételért, ha az ülés állandó lakhelyükön, illetve székhelyükön tartatik, az ülés tartamára naponként 6 korona napidíjban, az egyházmegyei tanítóképviselők pedig az egyházmegyei közgyűlésen részvételért a közgyűlés tartamára naponként 5 korona napidíjban és ezen kívül ugy a bizottság elnökei és tagjai, mint a tanítóképviselők a tényleg felmerült fuvardíjaik megtérítésében részesíttetnek, amely illetményeik az egyházmegyei közigazgatási pénztárból fedeztetnek.

Vasuti utazás esetén ugy a bizottsági tagok, mint az egyházmegyei tanítóképviselők másodosztályu kocsit vehetnek igénybe.

e) Az a) pontban megállapított állandó tiszteletdíjak az arra jogosítottaknak 1909. évi január hó első napjától számítva lesznek fizetendőek.

f) Az egyházmegyei közgyűlés, az egyházak által az egyházmegyei közigazgatási pénztárba káplántartás címen fizetett járulékokat az 1909. évre elengedi az egyhá-

zaknak s a költségvetésből erre az évre ezt a bevételt kihagyni rendeli.

g) Az előző rendelkezéseknek a figyelembe vételével a közgyűlés az 1909. évi költségvetést a következőkben állapítja meg:

A) *Bevételek:*

1. Államsegély	1830	K	—	fill.
2. Konventi segély (révi missióra)	800	"	—	"
3. Egyházak közigazgatási járuléka	1088	"	06	"
4. Egyházak gyűléstartási költség járuléka	478	"	—	"
5. Nyomtatványokból	600	"	—	"
6. Vegyes bevételekből	200	"	—	"
7. Betét kamatokból	1152	"	40	"
Összesen:	6148	K	46	fill.

B) *Kiadások:*

1. Esperes tiszteletdíja	1000	K	—	fill.
2. Egyházmegyei jegyzők tiszteletdíja	200	"	—	"
3. Közigazgatási pénztáros	300	"	—	"
4. Közalapi pénztáros	100	"	—	"
5. Orsz. ny. int. pénztáros	100	"	—	"
6. Egyházmegyei ügyész	200	"	—	"
7. Számvevőszéki elnök	100	"	—	"
8. Számvevőszéki tagok	200	"	—	"
9. Egyházlátogatási napidíjak	520	"	—	"
10. Iskolalátogatási napidíjak	378	"	—	"
11. Egyházker. képv. illetménye	400	"	—	"
12. Tanítóképviselek napdíjai	40	"	—	"
13. Tanácsbírák illetményei	100	"	—	"
14. Révi missziói lelkész fizetése	1200	"	—	"
15. Kiküldetések	200	"	—	"
16. Esperesi irodai átalány	124	"	—	"
17. Nyomtatványokért	600	"	—	"
18. Vegyes kiadások	100	"	—	"
Összesen:	5862	"	—	"
Bevételek összege	6148	"	46	"
Kiadások összege	5862	"	—	"
Bevételi többlet:	286	"	46	"

Egyidejűleg a közgyűlés kimondja, hogy a fizetések a közigazgatási pénztárból az esperes utalványa alapján foganatosíttatnak.

Végül az egyházmegye az egyházközségeket felhívja, hogy az egyházi kiküldötteinek a kiküldetési napjait állapítsák meg. Kifejezést ad az egyházmegye annak a véleményének, hogy a lelkész napi díja a mai életviszonyok között 6 koronánál kisebb nem lehet.

59. szám. Esperes az orsz. lelkészi nyug. és gyámintézet 1908. évi számadásának megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvet beterjeszti.

A közgyűlés a jegyzőkönyvben foglaltakat jóváhagyólag tudomásul veszi s esperest a számadás megvizsgálása körül felmerült költségeknek az egyházmegye pénztárából leendő kiutalására felhatalmazza.

60. szám. Esperes a közalapi végrehajtó bizottságnak az 1908. évi orsz. közalapi számadás megvizsgálásáról felvett jegyzőkönyvét beterjeszti.

A közgyűlés a jegyzőkönyvben foglaltakat jóváhagyólag tudomásul veszi és a pénzkészítő posta és utazási költségeinek utalványozására az esperest felhatalmazza.

61. szám. Hegyközkovácsii lelkész beterjeszti a presbyterium és egyházközségi közgyűlés határozatait, melyek szerint az egyház az özv. Imre Istvánné által hagyományozott 500 forintos toronyóra-alapból a toronyórát még ez évben elkészítteti, úgy, hogy ezen alapból 402 korona 93 fillért hagy meg sértetlenül, a további fentartási költségek biztosítására. Ugyancsak elhatározza az egyház a templom és torony kijavíttatását és ezen célra fedezet gyanánt az Imre-féle alapítvány fenmaradó részét, valamint az ó-temető kivágott fáinak 743 K 20 fill. vételárát jelöli ki. A beérkezett legelőnyösebb ajánlatok szerint az óra 1000 koronába, a templom és toronyjavítás pedig 1488 K 96 fillbe kerülne s miután a faárával növelt Imre-féle alap ma 3251 89 fillérre rug, a fentartási költségekre 402 K 93 fill. maradna.

Miután az alapítványt tevő végakarata az volt, hogy az általa hagyományozott 500 forint toronyóra létesítésére fordíttassék s így az alapítványt rendelő akaratával teljesen egybehangzó az egyház azon határozata, hogy a toronyóra létesítésére 1000 koronát fordít s ezenfelül a fentartásra még 402 K 93 fillért tőkésít, miután továbbá az alapítványi tőke a toronyóra létesítésével tulajdonképpen rendeltetését betöltötte s a fennmaradó jelentős összeg további tőkésítése céltalan lenne, a közgyűlés hozzájárul ahhoz, hogy az alapítványból 1000 korona az óra létesítésére fordíttassék, 402 K 93 fillérből egy órafentartási alap létesíttessék s az ezen felül eső összeg a templom és torony kijavítására fordíttassék.

62. szám. Papp László lelkész beterjeszti a borsi ref. presbytérium jegyzőkönyvét, amely az egyházmegye 7—1908. sz. határozata folytán jelenti, hogy a borsi egyháznak telekkönyvezetlen ingatlana nincs s az ugynevezett „Kappanta“ földnek csak jövedelme lett a hivek egyházi adóterhének csökkentésére átengedve, tulajdonjogilag azonban az a föld az egyházat nem illeti meg. Az egyházmegye ügyésze erre tekintettel javasolja, hogy ezen ingatlan telekkönyvezése iránt a további eljárás mellőztessék.

A közgyűlés az ügyészi indítvány elfogadásával tudomásul veszi, hogy a borsi egyháznak telekkönyvezetlen ingatlana nincs s a telekkönyvezés iránt folyamatba tett eljárást megszünteti.

63. szám. Nagyszántó egyházközségének presbytériuma a legelő illetőség telekkönyvezésére vonatkozó határozatát beterjeszti.

A közgyűlés, miután az egyházmegye ügyésze az ügyet kellően meg nem vizsgálhatta, a határozathozatalt az ügyészi vélemény beérkeztéig elhalasztja.

64. szám. A m.-kakucsi lelkész jelenti, hogy a lelkészlak kijavítása céljából benyújtott segélykérvények a

konventnél és országos közalapnál meghallgatásra nem találtak s így a lelkészlak kijavítása az egyházközség teljes vagyontalansága folytán módjában nem áll.

A közgyűlés javasolja az egyháztanácsnak, hogy a szükséges összeget kísérelje meg a ref. segélyegylethez intézendő folyamodással és gyűjtéssel megszerezni, mely akciójában az egyházmegye hathatósan támogatni fogja.

65. szám. A pósalakai lelkész beterjeszti a presbyteri gyűlés és közgyűlés határozatait, melyek szerint az egyházközség düledező iskolája helyett újat épít s ezen célból a „Népiskolák tökesegély alapja”-ból 4000 kor. tökesegélyért folyamodik 32 évi $1\frac{1}{2}\%$ -os törlesztésre. Az építkezés a bemutatott tervek és költségvetés szerint 8529 kor.-ba kerülne, amelynek fedezetére a régi iskola-épület is eladatnék s az új iskola a régi, ma pusztán álló iskolatelken építtetnék fel.

Az egyházmegye közgyűlése a régi iskolai telek eladásához, valamint ezen telek eladási vételárának az új iskola építésére leendő fordításához és az új iskolaépületnek a ma pusztán álló egyházi telekre való építéséhez, kivételesen a pósalakai egyház veszélyeztetett helyzetére tekintettel, hozzájárul azon esetben, ha az új iskola építése a kért segély megadása esetében lehetővé válik. Az egyházmegye hajlandó a segély iránti kérvényt is a legmelegebb pártolás mellett felterjeszteni, ha az egyháztanács, a bemutatott teljesen használhatatlan és megbízhatatlan terv és költségvetés helyett megfelelőket készített és azokat az espereshez május hó 10-ig beterjeszti. Az egyházmegye megbizsa az esperest azzal, hogy a terv és költségvetés beérkezése, felülvizsgáltatása és megfelelő voltának konstataciója után a segély iránti kérvényt a kerülethez pártolólag terjessze fel s az egyháztanácsnak utbaigazítással, esetleg egy meg-

bizható építész kiküldésével is legyen segítségére a terv és költségvetés elkészítésében.

66. szám. A hegyközkovácsi ref. egyháztanács a közös elemi népiskola fejlesztését a tanfelügyelő és egyházmegye felhívása folytán elhatározta. Miután azonban az anyagi eszközök az egyház rendelkezésére nem állanak, a „Népiskolai tőkesegély alap“-ból 8000 kor. kölcsönt óhajt felvenni s ennek kieszközlését az egyházmegyétől kéri.

Az egyházmegye érdemi döntés előtt utasítja az egyháztanácsot, hogy a kölcsön felvételére és elvállalására, valamint az építkezés és az új tanítói állás szervezésére vonatkozólag a presbyteriumot és közgyűlést szavaztassa meg s folyamodványát ezen határozatokkal, továbbá a közigazgatási bizottság utasító határozatával, építkezési tervvel és költségvetéssel felszerelve, terjessze fel az egyházmegyéhez.

67. szám. A bihari ref. egyházmegyei tanítógyámintézet kéri, hogy a gyámintézet vagyonát az egyházmegye vegye kezelés alá.

Az egyházmegye a kérelmet teljesíti s a tanító gyámintézet vagyonának kezelését átveszi. Felhívja a gyámintézet elnökségét, hogy az intézet vagyonát leltár mellett, az egyházmegye közigazgatási pénztárnokának számolja át s az időközi jövedelmeket a pénztárnoknak mindenkor szolgáltatassa be. A közigazgatási pénztárnokot pedig utasítja az egyházmegye, hogy a gyámintézet vagyonát leltár mellett vegye át s az egyházmegye vagyonkezelési szabályzata szerint kezelje. Kimondja az egyházmegye, hogy a kezelésnek ilyen módon való átvétele nem érinti a gyámintézet azon jogát, hogy a vagyon időközi jövedelmének felhasználása tekintetében önállóan rendelkezhessék.

68. szám. Furtai lelkész kezdeményezésére az egyház-

megye ügyésze beterjeszti az adóhátralékok behajtására vonatkozó véleményes jelentését.

A közgyűlés esperest megbizza, hogy az ügyész véleményének megfelelőleg a behajtási eljárásnál szükséges teendők felől az egyházakat köriratban tájékoztassa azzal, hogy az ingatlanokra vezetendő végrehajtás előzetesen az esperessel közlendő s az eljárás csak az ő beleegyezésével tehető folyamatba.

69. szám. Közigazgatási pénztáros jelenti a M. P. I. T. alapító tagságáért járó 200 K a könyvtár alapból befizetendő lenne, mert csupán kamatfizetés esetében a könyvtáralap 10 K-t tartozik a társulatnak fizetni, holott a tőke után csak 9 K kamatot kap.

A közgyűlés az előterjesztésnek helyt ad s a 200 K-nak befizetéséhez hozzájárul, illetve amennyiben az esperes intézkedése folytán ez már meg is történt, az esperesi intézkedést jóváhagyólag tudomásul veszi.

70. szám. A nagyváradi tanítóképző az igazgatótanácsnak újraalakítása tárgyában a bihari egyházmegyétől 3 tanácstagjának megválasztását kéri.

Közgyűlésünk tanácstagoknak Sulyok István esperes, Barry József e. m. gondnok és Szigeti Elek mezőkeresztesi lelkészt újlag megválasztja és a f. évi szept. 1-től kezdődő megbizatással a tanácsba őket kiküldi.

71. szám. Szalai Pál hegyközpályii lelkész, orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegségére hivatkozással, segédlelkésztartás és e célból káplántartási államsegély kieszközlése tárgyában kérvényez.

Felhozott indokai alapján közgyűlésünk a segédlelkész alkalmazását engedélyezi és az államsegély káplántartási átalányából való segélyezés céljából az egyházkerülethez pártoló ajánlással felterjeszti.

72. szám. Zagyis Gyula nyüvedi lelkész orvosi bizonyítvánnyal igazolt betegségére hivatkozással segédlelkész

tartás és e célból káplántartási államsegély kieszközlése tárgyában kérvényez.

Közgyűlésünk a segédlelkéstartást engedélyezi. Egyben államsegély nyerhetés céljából kérvényét pártoló ajánlással az egyházkerületre felterjeszti.

73. szám. A lessi ref. egyház költségvetési fedezet hiányában parochiális könyvtári 10 kor. járulékának megadása tárgyában kérvényez.

Miután egyházmegyénknek ilyenmü segélyek utalványozására fedezete nincs, közgyűlésünk a kérelmet az egyházkerületre pártolólag felterjeszti.

74. szám. Zsigmond Ferenc pénztáros beterjeszti a lelkészi gyámintézetnek a 47—1908. sz. végzés betartásával elkészített 1909. évi költségelőirányzatát.

A gyűlés a költségvetést jóváhagyja.

A közigazgatási gyűlés jegyzőkönyvi számait jegyezték: az 1—26. számig Csernák Béla lelkészi, 27—41-ig Kiss Antal lelkészi, 42—46-ig Konrád Géza missiói előadó, 47—55-ig Dr. Hegyesi Pál világi, 56—70-ig Dr. Thury László világi, 70—74-ig Kiss Antal lelkészi jegyző.

Hitelesítettett.

Nagyváradon, 1909. évi április hó 27.

Sulyok István
esperes.

Kurovszky Ferenc
egyhm. világi tanácsbíró.

Bary József
egyhm. gondnok.

Birósági ülések.

75—1/1909. b. szám. A bihari református egyházmegyei bíróság, mint közigazgatási bíróság, mint az egyh. törv. V. t.-c. 55. §-a értelmében delegált bíróság, a Fadgyas Károly és társai választójogosult egyháztagok által a Mezőturon az 1908. évi március hó 8. és 9. napjain megtartott s Murányi János megválasztásával végző-

dött lelkészválasztás ellen benyújtott panasz tárgyában Nagyváradon, az 1909. évi április hó 22-ik napján Sulyok István esperes és Bary József gondnok elnöklete alatt Szemes László, Csák Máté, K. Nagy Sándor, Dr. Miskolczy Ferenc, Kurovszky Ferenc és Telegdi József tanácsbírák és Dr. Hegyesi Pál jegyző részvétele mellett megtartott szóbeli tárgyalás alapján a következőleg

ítélt:

A bíróság a panaszosok kérelmének részben helyt ad és a Mezőtúron az 1908. évi március hó 8. és 9. napjain megtartott és Murányi János megválasztásával végződött lelkészválasztást az E. T. II. t.-c. 44. §-ának e) pontja alapján megsemmisíti azért, mert Murányi János tudtával és beleegyezésével Thorma József és mások tiltott eszközök használatával, az egyik pályázó lelkész Arany Gusztávról rágalmozó röpíratokat terjesztettek s oda működtek, hogy a választók Murányi Jánosra szavazzanak.

Murányi Jánost a választási eljárásnak a hevesnagykunsági egyházmegye elnöksége által megállapítandó költségeiben, továbbá az ebben a közigazgatási bírósági ügyben fogatosított vizsgálatnak ezennel 126 K 56 f.-ben megállapított költségeiben elmarasztalja és kötelezi, hogy ennek az ítéletnek jogerőre emelkedése után 15 nap alatt a választási eljárás költségeit a hevesnagykunsági egyházmegye pénztárába, a vizsgálati eljárás költségeit pedig ennek az egyházmegyének közigazgatási pénztárába, különbeni végrehajtás terhe alatt fizesse be.

A bíróság a választás előtt történt intézkedéseket hatályukban meghagyja, azonban magának a választási eljárásnak E. T. II. t.-c. 25—33. § kezdettől fogva leendő megismétlését elrendeli.

Panaszosokat elutasítja azzal a kérel-

mükkel, hogy a panaszolt lelkészválasztás azért semmisíttessék meg, mert 1. a betöltött lelkészi állás díjlevele nincs törvényesen megállapítva ; 2. mert a választást vezető egyházmegyei küldöttség a szavazás elrendelése előtt nem állapította meg a szavazástkérők választójogosultságát ; 3. mert a megválasztott lelkész az őt felkereső választókat megvendégelte ; 4. mert a választási lajstrom 15 napi közszemlére nem volt kitéve ; 5. mert vesztegetések történtek ; 6. mert a megválasztott lelkész magát ajánlotta ; 7. mert egyik pályázó lelkésztársát, Arany Gusztávot rágalmazta.

Elutasítja panaszosokat azzal a kérelmükkel is, hogy Murányi János a megsemmisítés folytán szükségessé vált új választásból kizárassék.

76—1 1909 b. szám. A bihari református egyházmegyei egyházi bíróság, mint fegyelmi bíróság Rád László örvéendi tanító fegyelmi ügyében alulírott napon és helyen megtartott tárgyalás után a következőképpen

ítélt :

Rád László örvéendi tanító az E. T. V. t.-c. 34. §-ának 9. pontjába ütköző fegyelmi vétségben, amelyet azáltal követett el, hogy 1907 július 8-án az espereshez intézett panaszában a 2., 6., 7., 8., 12. és 13. pontokban Biró Ferenc örvéendi lelkésztől fegyelmi vétséget képező, de valótlannak bizonyult tényeket állított, vétkesnek nyilváníttatik s az E. T. V. t.-c. 35. §-ának b) pontja alapján feddésre ítéltetik.

Sulyok István
egyh. elnök.

Dr. Hegyesi Pál
e. m. világi jegyző.

Bary József
világi elnök.

Toronyai Rigó Lajos.

1851—1908.

Fájdalomtól leverten, megdöbbenő szívvel vettük hírül, hogy Rigó Lajos bihari ref. lelkész, egyházmegyei tanácsbíró, országgyűlési képviselő s megyei virilis, hirtelen, délelőtti Istentisztelet alkalmával a szószékből ért agyszélhűdés következtében november 15-én, este 9 órakor meghalt.

A hulló falevelekkel költözött el tőlünk a derék, daliás, szép férfiu, lelkészi karunknak egyik kitűnő tagja, kit egyházmegyénk őszi közgyűlése iktatott be a tanácsbírók diszes sorába. A csendesen, zajtalanul működő, hivatását lelkiismeretesen felfogni tudó s egyháza előmenetelét, virágzását saját anyagi áldozatával is hiven munkáló lelkész, az igazán szerető barát, a hazáért lelkesülő s nyugalma is feláldozó honfi, örök álomra hunyta szemeit s kedvesen mosolygó ajkait lezárta a halál.

Rigó Lajos Aróni papi-családból született, Tisza-Lucon, Zemplénmegyében 1851 május 30-án. Gimnáziumi tanulmányait Eperjesen és Miskolcon végezte, ez utóbbi helyen tévé le az érettségit is az 1869. évben, kitűnő eredménnyel. Theológiára Sárospatakra ment, hol a négy évi tanfolyamot elvégezvén, 1873 július 17-én kitüntetéssel letette a kápláni, majd 1875. július 3-án szintén kitüntetéssel a papi vizsgát. Ezután kevés korig a Felső-Zempléni tractusban Nagy-Rozvágyon, majd Tisza-Lucon s két évig, 1875 május 7-től 1877 július 4-ig Hernád Németiben teljesített kápláni szolgálatokat, honnan a Tisza-Luciak 1877 július 4-én egyhangúlag meghívták lelkésznek; majd a bihari egyház lelkészi állása megüresedvén, 1884 július 20-án, meghívás folytán ideköltözött, hol egész haláláig népének szeretete és tisztelete között csendesen, egyháza javát munkálva működött.

Családot nem alapított. Agglegény maradt. De azért volt neki kikért élni. Nemes szíve s jó lelkére mutatott az is, hogy paróchiája sem Tisza-Lucon, sem Biharon soha nem volt árva nélkül, mindig

volt egy-két árva gyermek körülötte, kiket aztán tisztességesen felnevelt, kiházasított, sőt még azután is segélyezte őket.

Örömét, boldogságát az említetteken kívül — míg élt — édesanyjában, a tiszteletreméltó Nagyasszonyban, testvérjében, a hatalmas kuruc képviselőben, jólelkű áldott sógornőjében s ezek szép családjában, lelkesztársaiban s barátaiban találja.

Alig volt nap, melyen őt egyházának előkelő hivei, jóbarátai, paptársai fel ne keresték volna. Szerette ha hozzá mentek s igen magyaros vendégszeretettel, ölelő karokkal fogadta mindig vendégeit, ő azonban csak ritkán mozdult ki megszokott tusculanumból.

Mint igaz, jószívű lelkipásztort siratták meg őt egyháza hivei, hol közel egy negyedszázadon keresztül hirdette szép előadásával az Ur igéjét, mely idő alatt annyi sok jót tett egyházával, több ízben nagyobb összegekkel is segélyezvén azt.

Mint igaz hazafit sajnálja őt a bihari választókerület, melyet három ízben is képviselt, három ízben vivén ott diadalra azt a zászlót, mely bátyja, a derék kuruc kezéből esett ki, melyre hazánk s nemzeti létünk nagyságát hirdető évszám, az 1848 volt felírva.

Mint nyíltkeblű, szerető jó lelkű, igaz barát után bánkódunk mi a bihari tractusban pályatársai, barátai.

Jó rokon, igaz barát és feledhetetlen tisztárs Isten veled!

Szücs Sándor.

1838—1909.

Szücs Sándor borsi leányiskolai tanító, született 1838 márc. 20-án, Kisujszálláson. Elemi iskoláit szülővárosában, gimnáziumi tanulmányait Debrecenben elvégezván, Karcagra ment fitanítónak, hol egy évig működött ideiglenes minőségben; majd Debrecenben 1859-ben megszerezvén a tanítói képesítést, a csokalyi ref. egyház hívta meg; itt egy, Érkeserüben két, Monostorpályiban hat évig szolgált, míg 1868 május 27-én a borsi ref. egyház választotta meg leányiskolájának rendes tanítójává. Itt munkálkodott 1909 jan. 30-án bekövetkezett haláláig, tehát több, mint 40 éven keresztül, lankadatlan buzgósággal s éveken át tartó betegsége mellett is kivánt eredménnyel.

Egyházának 30 éven keresztül hű presbytere s az egyházi takarékos magtárnak létrejöttétől kezdve mindvégig lelkiismeretes gondnoka volt.

Pályájának sok tövise, életének nehéz küzdelmei s az élte alkonyán szenvedett súlyos betegség kínjai után siri álma csendes legyen s emléke áldott azon sokak előtt, a kiket mint tanító felnevelt a családi életnek, az egyháznak és a hazának.

Betűsoros tárgymutató

a bihari református egyházmegye 1909. évi április 22-én Nagyváradon
tartott köz- és bírósági ülésének jegyzőkönyve.

Adóhátralékok behajtására vonatkozó jelentés	68
Általános missziói jelentések	42
Balogh Sándor csatári tanító megerősítése	23
Berettyószentmárton és Furta ideiglenes kölcsöne	10
Biharpüspökii diakonissa alap	15
Borsi körbe iskolalátogató tagok választása	41
Borsi telekkönyvezetlen ingatlan	62
Csatári egyház kölcsöne	51
Csatári új adókulcs	11
Csillag Lajos lelkeszi tanácsbíró lemondása	36
Csökmői adókulcs	47
Csökmői függő kölcsön	48
Darvasi iskola renoválási engedélye	8
Egyházközségi közgyűlést még nem szervezett egyházak	9
Egyházmegyei tisztviselők díjazási szabályzata és az egyház- megye 1909. évi költségvetése	59
Esperesi hivatalhoz átmenetileg érkezett pénzek számadása	27
Erőss Lajos püspök úr levele	17
Élesdi egyház közokt. miniszterhez küldött segély kérvénye	20
Furtai kölcsön	52
Gyűlés megnyitása	1
Hegyközkovácsii kölcsön	66
Hegyközkovácsii toronyóra, templom javítás	61
Igazolatlanul távolmaradók	4
Időszaki esperesi jelentés	5
Időközi missziói jelentések	43
Iskolák felszerelése	40
Jámbor alapra vonatkozó számvevőszéki jelentés	57

Jelenlevők igazolása	2
Kaluői segélykérvény	64
Kállai Sándor bihari lelkész megerősítése	21
Kisjenő 1907. évi számadása	55
Közalapi bizottság számadása	60
Közigazgatási bizottság új tagjai	38
Közigazgatási pénztár számadása	29
Kulcsár Endre révi missiói lelkész megerősítése	22
Lelkész gyámintézeti pénztár számadása	28
Lelkeszi nyugdíjintézeti számadásra vonatkozó esperesi jelentés	59
Lelkeszi gyámintézet 1909. évi költségelőirányzata	74
Lelkészek nyugdíjterheinek csökkentésére vonatkozó egyház- kerületi segély	30
Lessi parochiális könyvtári jutalék ügye	
Magyar Prot. Irod. Társaság alapító tagsági díjának befizetése	69
Megüresedett lelkeszi tanácsbírói állások betöltése	37
Mezőkeresztesi kölcsön ügye	49
Mezőturi lelkészválasztás megsemmisítése	75
Missiói bizottság szórványokra vonatkozó felterjesztése	45
Nagyáradai parochiális körök	18
Nagyváradai egyház kölcsöne	50
Nagyváradai tanítónőképző és internátus számadása	34
Nyüvedei egyház kölcsöne	53
Papp-Szántó alapítványra vonatkozó intézkedés	14
Paptamásii egyház kölcsöne	54
Pósalakai kölcsön és építés	65
Rád László fegyelmi ügye	76
Révi missiói alap alapító levele	32
Rigó Lajos bihari lelkész emlékezete	6
Sági Péter kismarjai tanító megerősítése	24
Sipos János nyugdíjilletményi segélye	39
Siteri adókulcs	12
Szabó Károly alap	33
Szalai Pál lelkész káplántartási segélykérvénye	71
Számvevőszék jelentése az egyházi számadásokról	56
Szalárdi egyház Juhos Lajos állami tanítóval kötött szerződése	26
Szegényügyi bizottságok	19
Szentjánosi lelkész szórványokra vonatkozó jelentése	46
Szücs Sándor volt borsi tanító emlékezete	7
Tanítói gyámintézet vagyonának kezelése	67

Tanítói gyámpénztári szabálytalanságok	16
Tanítói gyámintézet számadása	35
Tanítóképző igazgatótanácsba tagok választása	70
Tatarosi missziói lelkész fizetéslevele	44
Törvényes formák megkerülésével kölcsönt vevő egyházak .	13
Tűzkár mentesítési pénztár célja	31
Ujonnan választott tanár és tanítók eskütétele	25
Zagyva Gyula káplántartási segély kérvénye	72

